

IŁAWA. Zabytkowy młyn czeka na odbudowę. A może zrobić to tak, jak w Wejherowie? [ZDJĘCIA]

data aktualizacji: 2026.01.24

O tym, że to antywizytówka Iławy, że jego widok kłuje w oczy (szczególnie miłośników dawnej architektury) pisaliśmy już wiele razy. Tym razem jednak nie będziemy się już aż tak mocno „znęcać” nad zabytkowym młynem noszącym niegdyś nazwę „Edwarda”. Za to proponujemy zerknąć do Wejherowa, gdzie podobny obiekt - także działający niegdyś m.in. dzięki sile wody - zaczęto remontować już jakiś czas temu.

O kolejnych pożarach, planach, przymiarkach itd. dotyczących zabytkowego młynu pisaliśmy wielokrotnie. O tym, czy miasto postąpiło słusznie czy też nie, kupując 23 grudnia 2022 tę nieruchomość za kwotę **380 000 zł** (od prywatnego właściciela) nie ma już co dyskutować. Albo inaczej - rozmawiać można, tylko to nic nie da, bo nieruchomość jest już w zasobach Miasta Iława. Za to o **przyszłości i koncepcji** na zagospodarowanie tego obiektu dyskutować trzeba jak najbardziej!

Młyn został zabezpieczony. Powstaje pytanie: co dalej?

Młyn w Iławie - zdjęcie z 2025 roku (fot. arch. Info Iława)

Nie oszukujmy się – obecny budynek przy **ul. Kościuszki 24** (tuż za rzeką Iławką zaczyna się ul Ostródzka) to obecnie **rudera!** Zwłaszcza dla osób, które pamiętają ten obiekt jeszcze sprzed kilkunastu lat, widok ten jest dołujący. A dla kontrastu – mamy przepięknie odrestaurowaną, za środki i z koncepcją nowego, prywatnego właściciela, kamienicę przy **ul. Ostródzkiej 2**, czyli dosłownie 50 metrów stąd, na drugim brzegu rzeki.

Jak wnikliwe iławskie oczy zauważyły – w ostatnich miesiącach roku 2025 trwał proces **zabezpieczania** starego, nadgryzionego (i to tak fest!) zębem czasu młynu. Jak zaznaczyliśmy w artykule z 21 września poprzedniego roku:

„Warto jednak pamiętać, że to nie docelowa adaptacja obiektu – tylko jego zabezpieczenie przed dalszą postępującą degradacją. Jej efekty w ostatnich latach widać gołym okiem.”

Więcej na ten temat możecie przeczytać w artykule:

[Trwa zabezpieczanie ruin starego młyna w Iławie \[ZOBACZ ZDJĘCIA\]](#)

Widok na iławski młyn od strony południowej (fot. arch. Info Iława)

Zabezpieczenie obiektu, które już się zakończyło, kosztowało prawie **340 tys. zł** i musiało odbywać się – co zrozumiałe – pod nadzorem konserwatorskim. Mówiąc krótko i na temat: **trzeba ratować, to co jeszcze zostało** w środku i na zewnątrz, aby mieć potem (oby...) na czym odbudować.

Jak nam potwierdził w tym tygodniu burmistrz **Dawid Kopaczewski**, Urząd Miasta w dawnym młynie dalej planuje stworzenie w przyszłości lokalnego, iławskiego muzeum.

Iławianin pochodzący z Wejherowa podpowiada: „A może taki młyn?”

Tak zabytkowy młyn w Wejherowie wyglądał przed remontem (fot. UM Wejherowo)

Wakacje to czas podróży, także do miejsc, z których pochodzimy my lub nasi przodkowie. Jeden z naszych Czytelników wybrał się akurat **do Wejherowa**, bo właśnie z tym kaszubskim miastem wiąże się jego historia, to stąd przyjechał nad Jeziorak.

Spacerując ulicami miasta trafił na **ulicę Zamkową**, a jego oczom ukazał się **zabytkowy młyn**, który jeszcze za czasów życia naszego Czytelnika w tym mieście wyglądał zupełnie inaczej, czytaj – gorzej. Teraz jednak może uchodzić za **architektoniczną chlubę miasta**, istną perełkę, a już na pewno – wstydu (w porównaniu z tym iławskim) swojemu miastu nie przynosi.

~~galeriaspc~~11275~~

Skoro nasz Czytelnik podpowiada, **podsuwa Iławie pomysł**, to też warto z tego skorzystać. Skontaktowaliśmy się zatem z **Urzędem Miasta w Wejherowie**, aby poznać szczegóły tej inwestycji w historyczny obiekt. Jak się okazuje, ten budynek to część większej całości.

Oto wiadomości, które uzyskaliśmy od **Anny Kowalskiej**, zastępczyni kierownika Wydziału Ogólno-Organizacyjnego w UM Wejherowo:

„Zabytkowy młyn wodny położony jest w zakolu rzeki Cedron. Obiekt ten stanowi integralną część Zespołu Pałacowo-Ogrodowo-Parkowego w Wejherowie, w którego skład wchodzi m.in. Pałac Przebendowskich i Keyserlingków, zrewitalizowany park Miejski im. A. Majkowskiego, Książnica Gerarda Labudy oraz zabytkowy młyn wodny.

Został wybudowany pod koniec XIX wieku, o czym świadczy styl architektoniczny, technika wykonania i materiały budulcowe. Działania wojenne z I poł. XX wieku oszczędziły mury zabytku i jego elewacje. W ramach programu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Ochrona zabytków 2017” Gmina Miasta Wejherowa złożyła wniosek o udzielenie dotacji na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków w ramach programu.

W ramach otrzymanej dotacji wykonano:

- renowację ścian ceglanych muru pruskiego,

- renowację elementów ścian muru pruskiego,
- remont części naziemnej fundamentu,
- remont dachu,”

Jak widać, zakres prac był dość szeroki. Zdajemy sobie sprawę, że miasto Iława nie ma już szans na zdobycie funduszy na odrestaurowanie młynu ze źródła, z którego korzystało Wejherowo. Ale może warto zadzwonić na Kaszuby, popytać, dowiedzieć się czegoś więcej? Lub gdzieś indziej, gdzie już dokonano podobnej inwestycji. A nóż widelec, władze Iławy trafią na dobry ślad prowadzący w kierunku kasy, bez której – niestety – w tym przypadku ani rusz.

Pytamy jeszcze w UM Wejherowo o **koszty** całej inwestycji, oraz o **przeznaczenie** obiektu - już po zakończeniu prac.

- Prace dotyczące przebudowy zabytkowego młyna są w toku. W związku z powyższym, na chwilę obecną nie ma możliwości wskazania całkowitych kosztów związanych z jego renowacją.

Odnosząc się natomiast do prośby o wskazanie planowanego przeznaczenia młyna, informuję, że **obiekt zostanie przeznaczony na cele kulturalno-edukacyjne. Planowana jest przebudowa wnętrza, która przyczyni się do zachowania dziedzictwa kulturowego oraz umożliwi zaprezentowanie pierwotnej funkcji młyna poprzez montaż urządzeń młyńskich**

- informuje **Iwona Piastowska**, kierownik Wydziału Ogólno-Organizacyjnego.

» Na koniec, **Opis Konserwatorski** iławskiego obiektu, który pochodzi z dokumentu "*Aktualizacja raportu: Gminna ewidencja zabytków Gminy Miejskiej Iława*". Trzeba jednak pamiętać, że opis ten został stworzony na kilka lat przed pożarami, które znacznie zniszczyły budynki zespołu młynu:

"ZESPÓŁ MŁYNA WODNEGO (wraz z zabudową w postaci budynku produkcyjnego, budynku mieszkalnego, z wyposażeniem technicznym budynku produkcyjnego oraz otoczeniem), UL. KOŚCIUSZKI 24

Zespół młyna wodnego na rzece Iławka został wzniesiony na przełomie XIX i XX wieku. Metryka funkcjonowania w tym miejscu młyna jest znacznie starsza i **sięga 1386 roku**. Obecna zabudowa zespołu została wzniesiona w **stylu neogotyckim**, w konstrukcji częściowo szkieletowej, pełnej, częściowo murowanej. Ściany nierynkowe, z czerwonej cegły. Obecnie budynki zespołu są nieużytkowane, zabezpieczone poprzez zamurowanie otworów okiennych i drzwiowych.

źródło: "Aktualizacja raportu: Gminna ewidencja zabytków Gminy Miejskiej Iława"

zico

kontakt@infoilawa.pl

Źródło:

<https://www.infoilawa.pl/aktualnosci/item/80684-ilawa-zabytkowy-mlyn-czeka-na-odbudowe-a-moze-zrobic-to-tak-jak-w-wejherowie-zdjecia>